Andrzej Jackiewicz
Uniwersytet w Białymstoku

UWAGI NA TEMAT WPŁYWU FORMY USTROJU TERYTORIALNEGO PAŃSTWA NA KSZTAŁT WŁADZY WYKONAWCZEJ

Dla rozważań na temat relacji pomiędzy konstrukcją władzy wykonawczej a ustrojem terytorialnym niezbędne jest określenie tego, co uznajemy za władzę wykonawczą. Można ją definiować w znaczeniu formalnym (podmiotowym), poprzez wskazanie, jakie organy władzy są uznane za egzekutywę w danym systemie konstytucyjnym. Władzę wykonawczą można także definiować jako funkcję władzy publicznej, w znaczeniu materialnym (przedmiotowym), czyli odnosząc się do określonych działań władzy publicznej.

Zadaniem opracowania jest wykazanie, że we współczesnym państwie demokratycznym ograniczenie się do stwierdzenia, że władza wykonawcza należy do rządu centralnego, nie wyczerpuje jej złożoności. Zostanie więc ustalona definicja władzy wykonawczej (na potrzeby tego opracowania), a następnie zostanie przeanalizowane, jak zasady unitaryzmu i federalizmu wpływają na organizację władzy wykonawczej w kontekście pionowego podziału władzy. Ze względu na ramy artykułu nie jest możliwa analiza postanowień konstytucyjnych występujących w większej liczbie państw unitarnych oraz federalnych, w związku z czym autor ograniczy się do rozważań w ramach konstrukcji teoretycznych, ilustrowanych postanowieniami konstytucyjnymi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Konfederacji Szwajcarskiej.

Formalne definiowanie przez konstytucję władzy wykonawczej jest często spotykanym rozwiązaniem. Jak zauważa Bogusław Banaszak, konstytucje państw demokratycznych z reguły nie definiują pojęcia władza wykonawcza w sposób przedmiotowy (materialny) i ograniczają się jedynie do wskazania organów tej władzy.[1] Przyjęcie litery konstytucyjnej podlega weryfikacji przez doktrynę i orzecznictwo (zwłaszcza konstytucyjne), oceniające i charakteryzujące formalnie określoną egzekutywę, przy zastosowaniu kryterium materialnego.

1 B. Banaszak, Porównawcze prawo konstytucyjne współczesnych państw demokratycznych, Warszawa 2012, s. 465.

Materialna definicja władzy wykonawczej nie powoduje większych kontrowersji co do jej istoty, choć poszczególni autorzy eksponują różne jej aspekty. W definicji Bogusława Banaszaka, jest to działalność polegająca na wykonywaniu zadań państwowych mających na celu realizację dobra ogólnego, interesu publicznego, które to zadania są z reguły określone przez władzę ustawodawczą w ustawach. Zwraca on również uwagę, że pojęcie władza wykonawcza różni się od pojęcia administracja tym, że w zakresie tego pierwszego terminu mieszczą się dwa zakresy: polityczny i administracyjny. Zakres polityczny polega na wytyczeniu linii politycznej dla realizowanych zadań poprzez np. ustalanie ich hierarchii, wskazanie tempa i zakresu ich realizacji. Zakres administracyjny polega natomiast na wcielaniu w życie owej linii politycznej za pomocą środków i form właściwych dla administracji, a więc stosowaniu prawa rozumianym jako wykonywanie ustaw oraz działalności organizatorskiej, prowadzonej przez funkcjonariuszy państwowych powiązanych ze sobą na różnych szczeblach organizacyjnych stosunkami nadrzędności i podporządkowania.[2] Stanisław Bożyk władzę wykonawczą określa jako realizację poważnie rozbudowanych zadań państwa o charakterze wykonawczym, czyli polegającą na wykonywaniu wcześniej ustanowionych norm prawnych.[3] Paweł Sarnecki definiuje władzę wykonawczą jako działania, których celem jest realizacja ustaw, wprowadzanie ich w życie i określanie w ten sposób postępowania rozmaitych podmiotów w całym okresie obowiązywania tych ustaw, oraz działania w sytuacjach, gdy na pewnym odcinku brak jest w ogóle uregulowania ustawowego, ale z uwagi na interes państwa czy potrzeby społeczne podjęcie działania jest konieczne (przy poszanowaniu zasady legalizmu).[4]

Te dość pobieżne, dokonane na potrzeby tematu tego opracowania, uwagi na temat formalnego oraz materialnego definiowania władzy wykonawczej, wskazują, iż przyglądając się konstrukcji władzy wykonawczej należy uwzględnić wszelkie organy, a więc zarówno te nazwane jako takie przez konstytucję, jak też i te uznane za organy władzy wykonawczej przez doktrynę i orzecznictwo, ze względu na ich zadania i kompetencje.[5] Ustalony tematem kontekst dyskusji nad kształtem władzy wykonawczej zostanie rozwinięty uwagami na temat wpływu zasad unitaryzmu oraz federalizmu[6] na strukturę władzy wykonawczej.

Rezultatem określenia podmiotu władzy suwerennej w państwie unitarnym (art. 4 Konstytucji RP[7]) jest brak możliwości podziału władzy ustawodawczej pomiędzy poszczególne szczeble organizacji terytorialnej państwa. Dopuszczalne,

2 *Ibidem*, s. 465-466.
3 S. Bożyk, System organów państwowych, (w:) S. Bożyk (red.), Prawo konstytucyjne, Białystok 2014, s. 144.
4 P. Sarnecki, Ogólna charakterystyka państwowości w Rzeczypospolitej Polskiej, (w:) P. Sarnecki (red.), Prawo konstytucyjne RP, Warszawa 2008, s. 79.
5 Warto mieć na względzie ogólną tendencję poszerzania się kręgu aktywności i instrumentarium władzy wykonawczej, która niejako zawłaszcza sobie kolejne skrawki w przestrzeni władztwa publicznego.
6 Model państwa regionalnego nie zostaje uwzględniony w artykule ze względu na jego ramy objętościowe.
7 Dz.U. Nr 78, p. 483.

a z punktu widzenia zasad subsydiarności oraz decentralizacji, wręcz konieczne jest natomiast podzielenie władzy wykonawczej – co jest kluczowe z punktu widzenia samorządu terytorialnego.[8]

W zdecentralizowanych państwach unitarnych występuje więc podział zadań i kompetencji, pomiędzy rządem centralnym oraz strukturami samorządu terytorialnego. Sprawy o znaczeniu ogólnokrajowym pozostają w kompetencjach władzy centralnej, sprawy o zakresie lokalnym należą do władz lokalnych – samorządowych, działających jednak w ramach jednolitego porządku prawnego ustanawianego przez władze centralne – przede wszystkim przez parlament, który w uchwalanych normach kompetencyjnych ustala, czy dana materia będzie wymagała działań wykonawczych administracji rządowej, czy też zostanie uznana jako zadanie określonego szczebla samorządu terytorialnego. Wynika to bowiem z istoty samorządu terytorialnego w państwie unitarnym, którego utworzenie jest kwestią decyzji właściwych władz państwowych. Należy jednak zwrócić uwagę na polskie rozwiązania konstytucyjne (art. 163[9] oraz art. 166 ust. 1[10]), zgodnie z którymi polski ustawodawca nie ma pełnej dowolności przy omawianej dystrybucji zadań publicznych. Wskazane w tych przepisach domniemania, zgodnie z zasadami subsydiarności oraz decentralizacji, wyraźnie wskazują na zakres spraw publicznych, przekazany samorządowi terytorialnemu.

Warto w tym kontekście przywołać orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, który jeszcze na gruncie Małej Konstytucji wypowiedział się na temat relacji zasady podziału władz z samorządem terytorialnym w orzeczeniu z 23 października 1995 r.[11] Trybunał stwierdził, iż pomimo że zasada ta nakazując rozdział władzy państwowej pomiędzy władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą, bezpośrednio nie odnosi się do samorządu terytorialnego, to jednak samorząd terytorialny ma konstytucyjnie zagwarantowany udział w sprawowaniu władzy, polegający na wykonywaniu w ramach ustaw istotnej części zadań publicznych. Trybunał w orzeczeniu tym zauważył wynikający z powyższego związek samorządu terytorialnego – choć tylko pośredni – z wyróżnionym w konstytucji segmentem władzy wykonawczej. Zdaniem Trybunału nie było na gruncie Małej Konstytucji żadnych podstaw dla tworzenia konstrukcji odrębnej "władzy samorządowej", ani nie wynikał żaden nakaz, aby zadania i kompetencje organów samorządu terytorialnego musiały być klasyfikowane według reguł "trójpodziału" władz. Odnosząc się do stanowiska Trybunału, wypada zauważyć, iż nie ma więc potrzeby „wtłaczania" samorządu terytorialnego w ramy którejkolwiek z władz, tym bardziej że Trybunał podkreślił, iż Mała Kon-

8 A. Jackiewicz, Territorial Organization of European States. Federalism, Regionalism, Unitarism, Białystok 2011, s. 17-18, 221- 222.

9 Art. 163. Samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych

10 Art. 166 ust. 1 Zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadania własne.

11 Sygn. K 4/95, OTK ZU 1995, Nr 2 poz. 11.

stytucja nie uwzględnia zasady trójpodziału władz dokonując klasyfikacji organów samorządu terytorialnego na stanowiące i wykonawcze. Istotne w kontekście problematyki tego artykułu jest także to, że Trybunał odniósł się do organów stanowiących samorządu terytorialnego, stwierdzając, iż „nie są one organami władzy ustawodawczej w tym znaczeniu, w jakim o organach w zakresie władzy ustawodawczej jest mowa w art. 1 Małej Konstytucji, ale też nie mogą być utożsamiane z organami w zakresie władzy wykonawczej."

Trybunał zauważając więc związek samorządu terytorialnego z władzą wykonawczą stwierdził, iż samorządowych organów stanowiących nie można utożsamiać z organami władzy wykonawczej. Organy władzy wykonawczej, o których była mowa w tym kontekście – a więc wskazane w art. 1 Małej Konstytucji Prezydent RP oraz Rada Ministrów – mają inny charakter ustrojowy i na gruncie ówczesnego, jak i dzisiejszego systemu politycznego, są typowymi organami władzy wykonawczej w formalnym i materialnym tej władzy rozumieniu. Oczywistym jest więc brak tożsamości tych organów z organami stanowiącymi samorządu terytorialnego. Jednakże organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego, w pewnym zakresie swoich zadań i kompetencji, mieszczą się w zakresie materialnej definicji władzy wykonawczej, o czym decyduje przede wszystkim możliwość wydawania aktów o charakterze wykonawczym – aktów prawa miejscowego. W innym orzeczeniu, z dnia 11 stycznia 2000 r.,[12] wydanym już na gruncie obowiązującej konstytucji, Trybunał stwierdził wyraźnie, że „dochodzi do stworzenia dualistycznego modelu administracji, cechującego współczesne ustroje demokratyczne", a następnie podkreślił, że „obecnie w Polsce organy władzy samorządowej wykonują znaczną część zadań, które wcześniej realizowane były w całości przez agendy administracji rządowej (...)." Trybunał skonkludował, iż uzasadnia to wniosek, że w trójpodziale władz organy samorządu terytorialnego reprezentują postać władzy wykonawczej. Na gruncie takiego stanowiska Trybunału nie ma powodów, by nie zaliczyć do materialnie definiowanej władzy wykonawczej zarówno samorządowych organów stanowiących, jak i organów wykonawczych.[13]

W państwach federalnych oprócz organów władzy państwowej na szczeblu federalnym, występują organy władzy publicznej na poziomie podmiotów federacji, a także organy jednostek samorządu terytorialnego. Charakterystyka federalnej struktury państwa pozwala nie tylko na podział władzy w sferze władzy wykonawczej – jak w państwach unitarnych, ale także w sferze władzy ustawodawczej.[14]

12 Sygn. K 7/99, Dz.U. 2000, Nr 3, p. 45.

13 Analizując konstytucyjne ujęcie zasady podziału władzy w RP, Piotr Winczorek przypominał, iż liczne postanowienia konstytucyjne dokonują repartycji władzy publicznej między organy państwa i samorządu, głównie terytorialnego, który w tym kontekście jest traktowany jako element administracji publicznej, a zatem jest położony blisko rządowego pionu władzy wykonawczej. Zwrócił także uwagę na umiejscowienie rozdziału poświęconego samorządowi terytorialnemu pomiędzy rozdziałem dotyczącym Rady Ministrów i administracji rządowej oraz rozdziałem poświęconym sądom i trybunałom. P. Winczorek, Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, Warszawa 2008, s. 37-38.

14 Na temat suwerenności w państwach unitarnych: W. Suchecki, Teoria federalizmu, Warszawa 1968, s. 73.

Na mapie władzy publicznej pojawiają się więc oprócz parlamentu państwa inne organy władzy ustawodawczej – zgromadzenia (parlamenty) podmiotów federacji, co znajduje odzwierciedlenie w systemie źródeł prawa, gdzie oprócz ustaw federalnych pojawiają się ustawy stanowione przez parlamenty podmiotów federacji. Inaczej niż w przypadku państwa unitarnego, podmioty federacji nie są bowiem tworzone decyzjami centralnych (federalnych) władz państwowych, a ich byt jest niezależny – pierwotny lub równoległy – w stosunku do federacji.

Analogicznie w sferze władzy wykonawczej, oprócz federalnych organów wykonawczych, obecne są organy władzy wykonawczej na poziomie podmiotów federacji.[15] Są odpowiedzialne za wykonywanie ustaw stanowionych przez parlament krajowy, ale dodatkowo także za realizację ustaw stanowionych przez parlamenty części składowych federacji, najczęściej będąc także ich inicjatorami.

Ilustracją tych ogólnych założeń jest Konfederacja Szwajcarska. Konstytucja z 1999 r. przewiduje trójszczeblową organizację państwa – wydzielając określony zakres władzy każdemu z tych szczebli – federacji, kantonom i gminom.[16] Centralnym elementem egzekutywy szwajcarskiej jest zgodnie z art. 174 konstytucji Rada Federalna, najwyższa władza rządząca i wykonawcza.[17] Jej pozycja ustrojowa niewątpliwie wykracza jednak poza szablon „zwykłej" egzekutywy, poprzez znaczącą rolę w kształtowaniu polityki państwa – dlatego wspominany art. 174 konstytucji w pierwszym rzędzie określa ją jako władzę rządzącą, a następnie jako wykonawczą. Samą funkcję rządzenia Z.Czeszejko-Sochacki na gruncie doktryny szwajcarskiej definiuje jako „planowe, perspektywiczne i odnoszące się do wspólnego dobra naczelne kierownictwo państwowe". Autor ten zwraca przy tym uwagę na trudność, z jaką przychodzi zakwalifikowanie tych kompetencji na gruncie klasycznego modelu podziału władz.[18]

Rada Federalna aktywnie korzysta z inicjatywy ustawodawczej oraz opiniuje projekty, kierowane do niej przez izby i kantony. Wydaje rozporządzenia federalne, na podstawie samej konstytucji (tzw. samoistne) lub na podstawie ustawy (niesamoistne). Rozporządzenia te mogą mieć charakter wykonawczy lub będąc stanowionymi na podstawie ustawy uzupełniać ustawę albo nawet ją zmieniać (*ge-*

15 Por. J. Jaskiernia, Wprowadzenie do systemu państw federalnych, (w:) J. Jaskiernia (red.), Problemy rozwoju federalizmu we współczesnym świecie, Kielce 2009, s. 21.

16 Podmiotami tworzącymi federację są kantony, przy czym ich pozycja ustrojowa oraz historia kształtowania się szwajcarskiej państwowości nie pozwalają sprowadzić ich roli do części składowych państwa szwajcarskiego. Kantony wiążąc się wzajemnymi zobowiązaniami, a następnie cedując część kompetencji na federację, nigdy nie zrzekły się atrybutów własnej odrębnej państwowości. Współcześnie występują więc dwa czynniki państwotwórcze – naród i kantony.

17 To konstytucyjne określenie powinno być interpretowane w kontekście zasady supremacji Zgromadzenia Federalnego oraz federalizmu, wyznaczającej granice kompetencji władz federalnych i chroniącej samodzielność kantonów.

18 Z. Czeszejko-Sochacki, System konstytucyjny Szwajcarii, Warszawa 2002, s. 58.

setzesvertretende Verordnungen), co wykracza poza materialnie definiowaną władzę wykonawczą.[19]

Na szczeblu kantonalnym w każdym z tych podmiotów mamy do czynienia z trójpodziałem władzy: władza ustawodawcza należy do jednoizbowych parlamentów[20], a władzę wykonawczą w poszczególnych kantonach sprawują rządy kantonalne najczęściej nazywane Radami Rządowymi lub Radami Kantonalnymi.[21]

W kontekście przedmiotu opracowania nie ma wątpliwości co do charakteru ustrojowego rządów kantonalnych, które odpowiadają charakterystyce organu wykonawczego, m.in. prowadząc politykę kantonalną oraz egzekwując prawo federalne oraz prawo stanowione przez parlamenty kantonalne. Nie wyczerpuje to jednak egzekutywy w sensie materialnym, jako że kantony zgodnie z art. 46 konstytucji wdrażają prawo federalne, co oznacza, że w zakresie materii federalnych organami, które są za to odpowiedzialne, mogą być zarówno rządy, jak i parlamenty kantonalne. Konstytucja nie precyzuje, jakiego rodzaju akty mają być wydawane przez organy kantonów, jedynie w art. 186 ust. 2 stwierdza, iż Rada Federalna zatwierdza akty normatywne kantonów, których wprowadzenia wymaga prawo federalne.

Ponadto, w zakresie spraw, w których konstytucja uznaje właściwość kantonów, parlamenty kantonalne[22] stanowią ustawy, które – jak pisze Maciej Aleksandrowicz – „są następnie uszczegóławiane w aktach wykonawczych tychże parlamentów lub (najczęściej) miejscowych egzekutyw." Występują także akty normatywne o charakterze wykonawczym wydawane przez kantonalne organy ustawodawcze. Maciej Aleksandrowicz podaje przykład dekretów wydawanych przez parlament Berna, zwanych też rozporządzeniami parlamentarnymi, które wydawane na podstawie ustaw, precyzują i uzupełniają postanowienia ustaw (co, jak zauważa ten autor, wykracza poza samo wykonywanie ustaw).[23]

Powoduje to, że o ile formalnie – w systemie politycznym danego kantonu – parlamenty kantonalne pozostają organami ustawodawczymi, to w kontekście definicji materialnej władzy wykonawczej, z perspektywy całego państwa, w tym ograniczonym zakresie władztwa publicznego można je uznać za quasi-organy władzy wykonawczej.

W związku z tym, że szwajcarska ustawa zasadnicza przewiduje trójszczeblową organizację państwa – wydzielając określony zakres zadań każdemu z tych szczebli

19 Są one jednak w hierarchii źródeł prawa umiejscowione poniżej ustawy. O rozporządzeniach federalnych pisze M. Aleksandrowicz, System prawny Szwajcarii. Historia i współczesność, Białystok 2009, s. 150-151.

20 W dwóch kantonach: Appenzell Innerhoden oraz Glarus obecne jest tradycyjne zgromadzenie ludowe (*Landesgemeinde*).

21 Wszystkie nazwy organów ustawodawczych oraz wykonawczych wylicza I. Rycerska, Tendencje reform samorządu terytorialnego w Szwajcarii, (w:) L. Rajcy (red.), Samorząd terytorialny w Europie Zachodniej, Warszawa 2010, s. 186.

22 Podział materii pomiędzy federację oraz kantony przedstawia m.in. I.Rycerska, Kierunki rozwoju federacji szwajcarskiej, (w:) J. Jaskiernia (red.), Problemy rozwoju federalizmu we współczesnym świecie, Kielce 2009, s. 115-116.

23 M. Aleksandrowicz, System..., *op. cit.*, s. 183-184.

– federacji, kantonom i gminom, w obrazie władzy wykonawczej należy uwzględnić także gminy, które *communis opinio* uważane są zaś za fundament życia politycznego i kultury[24]. O ile jednak w przypadku kantonów mamy do czynienia z suwerennością, to w przypadku gmin konstytucja gwarantuje ich autonomię stosownie do prawa kantonalnego. W większości kantonów prawo kantonalne pozwala samym gminom decydować o przyjęciu konkretnej formy ustrojowej, a także każdy kanton ustala zakres zadań, za jakie odpowiadają gminy.[25]

W zakres autonomii gmin wchodzi m.in. kompetencja do stanowienia prawa w sprawach pozostawionych gminom przez prawo kantonalne. Ponadto mogą one stanowić prawo na podstawie upoważnienia udzielonego im przez prawo federalnego lub prawo kantonalne.[26] Występuje więc sytuacja analogiczna do szczebla kantonalnego, przy czym na szczeblu gminy organy wykonawcze wykonują akty prawa miejscowego stanowione przez organy stanowiące (zgromadzenia), wydane w ramach materii, w których właściwa jest gmina, a w zakresie wykonywania prawa federalnego oraz kantonalnego mogą to być wszelkie organy, które w tym zakresie będzie można uznać za quasi-organy wykonawcze (podobnie jak na szczeblu kantonu).

W obu zarysowanych powyżej modelach zadania z zakresu władzy wykonawczej są realizowane nie tylko przez rząd centralny i podległą mu administrację rządową, ale także przez organy władzy terytorialnej, co pozwala na określenie władzy wykonawczej we współczesnym państwie demokratycznym mianem egzekutywy rozproszonej. Wynika to z obecnych w obu typach państw zasad subsydiarności i decentralizacji. Są więc sfery władzy wykonawczej rozumianej w sensie materialnym, w których działania państwa powinny być jednolite, ale są też takie sfery władzy wykonawczej rozumianej w sensie materialnym, gdzie można sobie pozwolić na egzekutywę rozproszoną, rozumianą jednak jako podział władzy wykonawczej pomiędzy kolejne szczeble władzy w danym ustroju terytorialnym. Jednak konstrukcja państwa federalnego, w tym równoległe uwarunkowanie podmiotowości elementów składowych federacji, determinuje dalej idące i naturalne „rozproszenie" zadań i kompetencji zaliczanych do sfery egzekutywy, w szczególności w zakresie stanowienia aktów wykonujących ustawy (federalne i kantonalne), podczas gdy w przypadku państwa unitarnego zakres powierzonej władzy wykonawczej, nawet gdy ukierunkowany dyrektywami konstytucyjnymi, jest efektem rozstrzygnięć centralnych organów państwa unitarnego.

24 Z. Czeszejko-Sochacki, System..., *op. cit.*, s. 37, M. Matyja, Swiss made. Jak funkcjonuje wielokulturowa Szwajcaria ?, Brzezia Łąka 2010, s. 35, M. Aleksandrowicz, System..., *op. cit.*, s. 112.

25 Poziom decentralizacji wyznaczony w ten sposób prawem kantonalnym różni się – zakres autonomii gmin jest węższy w kantonach francuskojęzycznych, natomiast w gminach niemieckojęzycznych gminy cieszą się szerszą autonomią. I. Rycerska, Tendencje…, *op. cit.*, s. 200.

26 M. Aleksandrowicz, System..., *op. cit.*, s. 189.

BIBLIOGRAFIA

Aleksandrowicz Maciej. 2009. System prawny Szwajcarii. Historia i współczesność, Białystok: Temida2.

Banaszak Bogusław. 2007. Porównawcze prawo konstytucyjne współczesnych państw demokratycznych, Kraków: Wolters Kluwer Polska.

Bożyk Stanisław. 2014. System organów państwowych. W Prawo konstytucyjne, Białystok: Temida2.

Jackiewicz Andrzej. 2011. Territorial Organization of European States . Federalism, Regionalism, Unitarism, Białystok: Temida2.

Jaskiernia Jerzy. 2009. Wprowadzenie do systemu państw federalnych. W Problemy rozwoju federalizmu we współczesnym świecie, Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego.

Sarnecki Paweł. 2008. Ogólna charakterystyka państwowości w Rzeczypospolitej Polskiej. W Prawo konstytucyjne RP, Warszawa: Wydawnictwo C.H.Beck.

Czeszejko-Sochacki Zdzisław. 2002. System konstytucyjny Szwajcarii, Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.

Matyja Mirosław. 2010. Swiss made. Jak funkcjonuje wielokulturowa Szwajcaria?, Brzezia Łąka: Wydawnictwo Poligraf.

Rycerska Izabela. 2010. Tendencje reform samorządu terytorialnego w Szwajcarii. W Samorząd terytorialny w Europie Zachodniej, Warszawa: Dom Wydawniczy Elipsa.

Rycerska Izabela. 2009. Kierunki rozwoju federacji szwajcarskiej. W Problemy rozwoju federalizmu we współczesnym świecie, Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego.

Suchecki Wiktor. 1968. Teoria federalizmu, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Winczorek Piotr. 2008. Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, Warszawa: Liber.

REMARKS ABOUT INFLUENCE OF THE TERRITORIAL ORGANIZATION OF A STATE ON THE EXECUTIVE BRANCH OF THE GOVERNMENT

In the article, the author strives to answer the question of how the territorial organization of a state influences the organization and the scope of tasks and competences of the executive branch of the government. Therefore, for the purpose of the article, the author defines the term ”executive branch of government” and then describes how the principles of unitarism and federalism influence the model of the executive branch of the government, in particular with regard to the horizontal division of power. The author limits his discussion to theoretical aspects, which he illustrates by giving examples of constitutional solutions from two selected countries: the Republic of Poland and the Swiss Confederation. In both cases, the tasks related to the executive power are performed not only by the central government and its administration but also by local and regional government bodies, which enables describing the executive branch of the government in a contemporary democratic state as ”distributed.” However, the structure of federal state determines the extent of the ”distribution” of tasks and competences of the executive branch of the government, in particular with regard to adoption of implementing regulations to statutes (federal and cantonal).

Keywords: executive branch, federalism, unitarism, Republic of Poland, Swiss Confederation

Słowa kluczowe: władza wykonawcza, federalizm, unitaryzm, Rzeczpospolita Polska, Konfederacja Szwajcarska